

GUVERNAREA

Alegeri noi, probleme vechi. În Raportul de stare a țării publicat de Expert-Grup (http://www.expert-grup.org/library_upload/d265.pdf) am descris cu lux de amănunte liniile de divizare ce scindează societatea moldovenească. Acum, după mai bine de un an de la publicarea acelui raport, constatăm că acele linii de divizare încă mai există. Cele mai elocvente exemple în această privință le oferă capitala și autonomia găgăuză. În primul caz concurența electorală s-a dovedit a fi acerbă (și aceasta în pofida faptului că Chișinău niciodată nu a fost o fortăreață a comuniștilor), dar a fost lipsită de vreun conținut semnificativ; în cazul al doilea, ea a scos la lumină înstrăinarea progresivă a autonomiei de la procesul politic național, majoritatea concurenților electorali cu șanse de victorie lansându-se pe platformă independentă, fără vreo legătură cu partidele politice naționale. Deși anumite partide nu se sfiesc să manipuleze și să profite de aceste sciziuni, apar tot mai multe semne de întrebare dacă țara și societatea mai pot să suporte această situație în continuare...

Mai mult, libertatea opiniei și procesul electoral deschis nu sunt nici obiective în sine, nici o rețetă a succesului (sic!). Aceasta deoarece nici partidele de guvernare, nici cel de opoziție nu demonstrează același zel în implementarea reformelor ca și în politicianism. Prin urmare, comparațiile cu Ucraina de după revoluția portocalie sunt tot mai pertinente, iar prietenii occidentali ai Moldovei încep să dea tot mai multe semne de neliniște în privința proliferării punctelor moarte în diferite domenii ale reformei.

Atât coaliția de guvernare, cât și forțele din opoziție trebuie să perceapă corect mesajul ce rezultă din aceste alegeri: În primul rând, ei trebuie să discute între ei într-o manieră civilizată și să se concentreze asupra problemelor urgente și de interes comun; în al doilea rând, procesul reformei trebuie să fie reluat cât mai curând posibil, înainte ca mediul politic și economic extern să se înăsprească.

PIB

Creșterea economică de 8,4% în T1'11 a fost surprinzătoare, chiar dacă Expert-Grup a fost mai optimist decât Guvernul atunci când și-a revăzut prognozele pentru 2011 în luna mai a anului curent. O privire generală asupra situației în ansamblu în țările din Europa Centrală și de Est sugerează că acest fapt este într-o anumită armonie cu tendințele din regiune, majoritatea țărilor înregistrând creșteri impresionante: Belarus – 10,9%, România – 6,7% și Letonia – 10,1%. Totuși, evoluția țărilor UE nu este omogenă, economia unor țări, inclusiv a celor în care lucrează emigranții moldoveni, încetinindu-și ritmul sau chiar intrând în declin în T1'11.

În această ediție:

- Alegeri noi, probleme vechi;
- Creștere remarcabilă în T1'11;
- Băncile comerciale își reiau activitatea de creditare;
- Primele semne de „restabilire” a pieței forței de muncă?;

Autorii acestei ediții a publicației „Realitatea Economică”:

- Ana Popa; ● Alex Oprunenco
- Adrian Lupusor ● Elena Culiuc
- Valeriu Prohnițchi, coordonator

„*Realitatea Economică*” este o publicație economică lunară ce identifică cele mai importante evoluții economice și politice. Cititorii săi sunt decidenții de politici, directorii executivi ai companiilor locale, străine și ai băncilor comerciale, reprezentanții instituțiilor internaționale, ambasadelor și partidelor politice, jurnaliștii economici.

Acronimele și abrevierile utilizate:

f-a-p – față de anul precedent; f-t-p – față de trimestrul precedent; T4'07 – trimestrul patru 2007; Jan'09 – ianuarie 2009; BNS – Biroul Național de Statistică; ANOFM – Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă; BNM – Banca Națională a Moldovei; EG – Expert-Grup; MDL – leul moldovenesc (valuta națională); p.p. - puncte procentuale;

EXPERT-GRUP este un centru analitic independent din Moldova, a cărui misiune este de a oferi mediul propice manifestării gândirii libere și netriviale, fapt ce va permite instituției să fie un lider în furnizarea unor analize economice obiective și să promoveze în mod eficient idei și soluții inovatoare pentru problemele economice cu care se confruntă Moldova în procesul transformării economice, dezvoltării societale și integrării europene.

Date de contact:

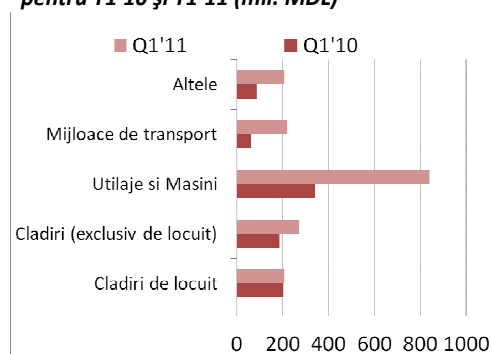
adresa: MD-2012, Moldova, Chișinău, str. Columna 133, oficiul 1
telefon: 373 -22 -930014
fax: 373 -22 -211599
email: info@expert-grup.org
web: www.expert-grup.org

Tabelul 1. Evoluția elementelor de cheltuieli și producție în PIB, T1'11 vs. T1'10.

	Creșterea f-a-p, %	Contribuția la creștere, p.p.
VAB	6,6	5,5
Impozite nete pe bunuri	17,9	2,9
Consumul final	9,7	12,2
Formarea brută de capital	32,5	4,2
Exportul net	-	-8

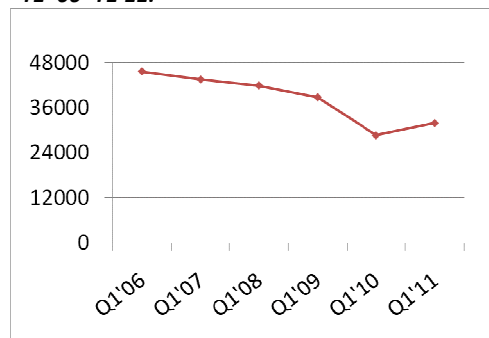
Sursa: BNS

Figura 1. Distribuția investițiilor în AMTL pentru T1'10 și T1'11 (mil. MDL)

Sursa: BNS

Figura 2. Turisții cazați în structurile în structurile de cazare turistică colectivă T1' 06- T1'11.

Sursa: BNS

Fără dubii, consumul gospodăriilor casnice a rămas principalul factor al creșterii, fiind alimentat de volumul mai mare al remitențelor în T1'11 (cu 20%). Drept consecință, impozitele nete pe bunuri au crescut cu 17,9%, reducând cota VAB în PIB, care servește drept indicator al calității creșterii. Deși VAB a crescut în toate sectoarele economice, doar în comerț și industrie aceasta a fost suficient de înaltă pentru a-și menține cota în PIB.

Perspectivile economice par să fie optimiste, după cum sugerează acțiunile sectorului privat. În T1'11 companiile autohtone, mai convinse de stabilitatea cererii pe piață, au decis să-și extindă activitatea și să investească în echipament, astfel încât formarea brută capital fix a crescut cu 32,5% (Tabelul 1). Totuși, situația pare să nu fie atrăgătoare pentru investitorii străini, sursele de finanțare externă fiind în scădere.

Fără îndoială, modelul economic vechi este singura soluție pe termen scurt și mediu pentru Moldova. Rolul Guvernului constă în a profita de avantajul fluxului de remitențe și a îmbunătăți mediul de afaceri, promovând investițiile, întrucât încrederea și confortul exagerat (ca urmare a presiunilor reduse asupra economiei) nu pot servi drept strategie durabilă pe termen lung.

SECTORUL REAL

Creșterea cu 32% f-a-p a investițiilor în active materiale pe termen lung (în continuare AMTL) sugerează faptul că performanța economică revine la nivelul de până la criză. Această tendință a fost susținută în special de relansarea afacerilor autohtone, întrucât străinii sunt încă reticenți la ideea de a investi și de a-și extinde afacerile. Distribuția investițiilor agregate în AMTL demonstrează că componentele urmează o evoluție extrem de neuniformă. Creșterea generală a fost în mare parte cauzată de creșterea cu 60% a resurselor investite în utilaje și echipamente și creșterii cu 73% a resurselor investite în mijloace de transport (Figura 1).

După ce în T1'11 numărul turiștilor cazați în structurile de cazare turistică colectivă a atins cel mai scăzut nivel, cu un număr record de mic, acest indicator prezintă semne de revenire ușoară, înregistrând o creștere de 11,3% f-a-p. Această tendință este încurajatoare, ținând cont de faptul că în T1 numărul lor a fost într-o continuă scădere în ultimii 5 ani. Totuși, nu trebuie să uităm că numărul de turiști în perioada de până la criză, în anul 2007, a fost cu aproximativ 36% mai mare decât cel înregistrat în T1'11 (Figura 2).

Deși nu la fel de impresionant, sectorul agricol în T1'11 a prezentat semne de evoluție pozitivă. Producția agricolă a crescut cu 8,3% f-a-p. Deși aproape toată creșterea s-a datorat producției animale (8,4%), perspectivele producției zootehnice ar putea avea un impact semnificativ asupra performanței industriei alimentare în ansamblu și a producției animale în particular. Investițiile necesare pentru respectarea noilor regulamente ar putea determina unii producători de produse animale și ouă să-și lichideze afacerea. De fapt, mulți întreprinzători din acest domeniu afirmă că ar putea falimenta timp de un an, dacă Guvernul nu le va acorda mijloacele financiare necesare pentru procurarea echipamentului.

Pe parcursul T1'11 producția industrială a înregistrat o creștere generală de 8,5% f-a-p, cifră care marchează revenirea la dinamica de până la criză. La fel ca și în trimestrul precedent, evoluția pozitivă s-a datorat în special creșterii producției exploatarei miniere și a celei în carieră (26,5%) și producției industriei prelucrătoare (12,6%). Totuși, din punct de vedere al nivelului de contribuție, industria prelucrătoare a avut o influență mai mare asupra creșterii cumulate. Analizând structura industriei

prelucrătoare, se poate observa o dinamică remarcabilă în următoarele sectoare: echipamente și instrumente medicale (70%), metalurgia (60%), echipamente și utilaje (40,2%). Pe de altă parte, generarea și distribuția energiei electrice și termice au contrabalansat ușor această performanță, înregistrând o scădere cu 3,7%. Din păcate, rezultatele slabe ale sectorului energetic se explică în special prin gradul înalt de depreciere fizică a echipamentului. Totuși, în prezent Guvernul examinează scenarii ce implică privatizarea întreprinderilor de distribuție a energiei electrice. Aceste acțiuni probabil vor reanima performanța sectorului energetic, însă doar într-o perspectivă îndepărtată.

GOSPODĂRIILE CASNICE

După aproape trei ani de înrăutățire constantă a ratelor de ocupare și angajare, se conturează mult-așteptata recuperare a pieței forței de muncă, deși procesul actual ar putea fi mai degrabă o stabilizare, decât o restabilire propriu-zisă. Rata ocupării forței de muncă a crescut cu 0,2 p.p. în T1'11, sectorul comercial, hotelier și al restaurantelor fiind aproape singurele care au contribuit la creșterea numărului populației angajate, deși anumite schimbări pozitive au avut loc și în sectorul industrial, al transportului și comunicațiilor și al administrației publice. În același timp, ocuparea în agricultură și-a continuat tendința de contractare, lungă de un deceniu, ceea ce se datorează performanței scăzute a sectorului care nu are un viitor prosper în condiția sa actuală. De asemenea, ocuparea în sectorul construcțiilor s-a redus cu aproximativ 15%.

Totuși, majorarea ușoară a numărului locurilor de muncă disponibile nu a redus presiunile asupra pieței forței de muncă și rata șomajului a continuat să crească, ajungând la 9,4% în T1'11. Se pare că în al doilea trimestru situația se va restabili, deoarece numărul șomerilor înregistrați a început să scadă în lunile aprilie și mai ale anului curent. Între timp, rata subocupării forței de muncă a continuat să crească, atingând nivelul maxim de 9,3% (Figura 3).

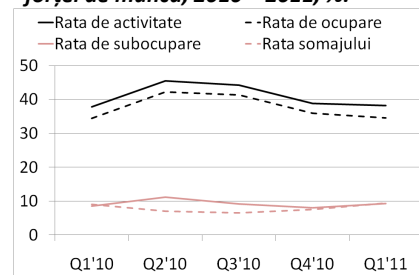
Îmbunătățirea situației pe piața forței de muncă mai este susținută și de evoluția salariilor reale, care au crescut în medie cu 3,3% în T1'11. Cele mai semnificative creșteri s-au înregistrat în sectoarele agricol, al exploatarei miniere și în carieră, precum și al vânzărilor cu ridicata și cu amănuntul. Creșterea salariilor în cele mai competitive sectoare – activitatea financiară, precum și transportul și comunicațiile – s-a temperat în ultima perioadă. În același timp, creșterea foarte mică a salariilor nominale în sectorul ocrotirii sănătății, care nu acoperă nici măcar rata inflației, este îngrijorătoare și, cel mai probabil, salariile în acest sector vor necesita revizuire.

Remitențele au crescut cu 20% în ianuarie – aprilie f-a-p, explicând cea mai mare parte a creșterii consumului în T1'11 și creșterea cu 14% a numărului de depozite ale persoanelor fizice în mai. Creșterea remitențelor a fost înregistrată în pofida reducerii cu 6,2% a numărului de persoane care lucrează peste hotare în această perioadă, ceea ce indică creșterea veniturilor medii ale emigranților.

FINANȚELE PUBLICE

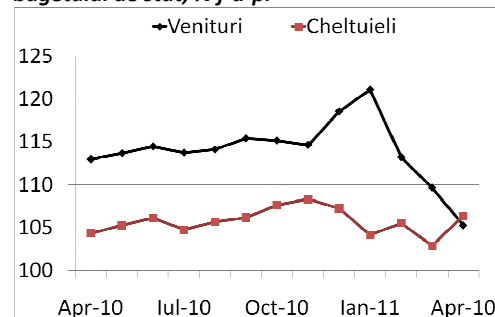
În aprilie 2011 creșterea cheltuielilor bugetare a depășit cea a veniturilor cu 1,13 p.p., pentru prima dată în 2011 (Figura 4). Deși diferența absolută nu este semnificativă, ea ar putea anunța formarea unei noi tendințe. De fapt, curba descrisă de rata creșterii veniturilor a fost în continuă scădere începând cu ianuarie 2011. Până acum nivelul înalt al accizelor (pentru băuturile alcoolice, tutun și automobilele importate) nu a asigurat o

Figura 3. Principalii indicatori ai pieței forței de muncă, 2010 – 2011, %.

Sursa: BNS

Figura 4. Evoluția veniturilor și cheltuielilor bugetului de stat, % f-a-p.

Sursa: Ministerul Finanțelor

accelerare a ratei de creștere a veniturilor. Distribuția veniturilor înregistrate pe parcursul primelor 4 luni ale anului 2011 arată că atât suma TVA, cât și cea a accizelor au crescut cu 19% și, respectiv, 26% comparativ cu perioada respectivă a anului 2010.

În ce privește cheltuielile, schimbarea cea mai semnificativă a fost înregistrată în cheltuielile pentru agricultură, care s-au redus aproximativ cu 61% și în cheltuielile pentru „asistență socială și asigurare”, care au crescut cu 12% f-a-p.

SECTORUL FINANCIAR

Sectorul bancar treptat trece de la acordarea împrumuturilor guvernului la acordarea împrumuturilor sectorului privat. În primele 5 luni cererea nominală totală a băncilor pentru bonuri de trezorerie la licitațiile

săptămânale cu hârtii de valoare de stat a scăzut cu 32,4% comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent. Acest apetit în scădere pentru bonuri de trezorerie a fost însoțit de rate mult mai mari pentru astfel de hârtii de valoare, ținând cont de înăsprirea treptată a politicii monetare. Prin urmare, acesta este încă un semn al restabilirii dinamice susținute de așteptările mai optimiste privind situația macroeconomică a țării pe care le are sectorul bancar.

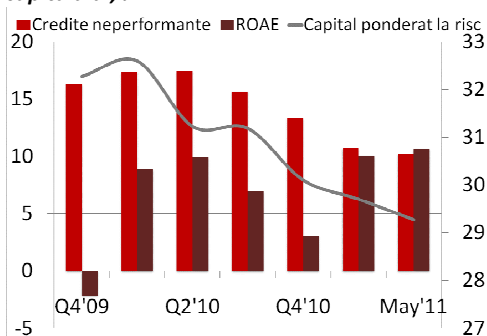
Restabilirea economică susținută se reflectă în ameliorarea constantă a situației sectorului bancar. Calitatea portofoliilor de credite bancare se ameliorează încet, dar sigur, după cum ne arată ponderea în scădere a creditelor neperformante. Reluarea activității de creditare a extins bilanțurile contabile ale băncilor, a redus ratele de capital și lichidități și a îmbunătățit indicatorii rentabilității. Totuși, sectorul bancar continuă să abunde de lichidități și să fie bine capitalizat (Figura 5). În pofida restabilirii robuste, sistemul bancar este încă departe de nivelul de până la criză, deoarece se luptă cu un șir de probleme de ordin structural. Astfel, ponderea creditelor neperformante încă este de două ori mai mare decât cea existentă la sfârșitul anului 2008, rentabilitatea bancară este mult mai scăzută și întregul sector continuă să fie extrem de concentrat, mai mult decât până la criză (Figura 6).

Sectorul bancar moldovenesc este pe trendul ferm al relansării, ceea ce pare să continue și în următoarele luni. O astfel de extindere susținută a creditării, pe de-o parte, stimulează creșterea economică prin asigurarea economiei reale cu lichidități suplimentare pentru încurajarea activității de investiții. Pe de altă parte, ea alimentează presiunile inflaționiste, care pot dăuna dezvoltării economice pe termen lung.

MONEDA ȘI PREȚURILE

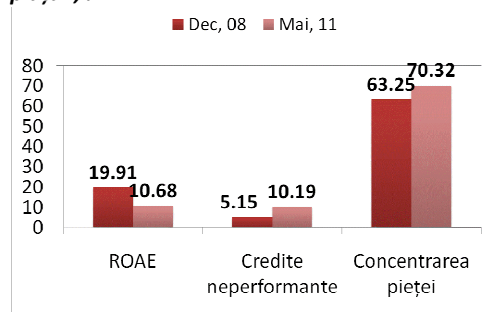
În luna mai rata lunară a inflației a crescut cu 0,6%, cea mai mare parte a ei fiind determinată de prețurile la serviciile comunale și produsele nealimentare. Astfel, datorită noilor tarife aprobate de ANRE, energia electrică s-a scumpit cu 6,4%; relansarea activității sectorului de construcții a dus la o majorare cu 2,2% a prețurilor la materiale de construcții; factorul sezonier a determinat o creștere cu 3,3% a prețurilor la servicii turistice. De asemenea, efectele secundare ale majorărilor precedente ale prețurilor la energie au dus la creșterea prețurilor la medicamente (+1,0%) și la serviciile transportului feroviar de pasageri (+5,3%).

Figura 5. Ponderea creditelor neperformante în totalul portofoliilor băncilor, profitabilitatea bancară și rata de adevare a capitalului, %

Sursa: BNM

Figura 6. Rentabilitatea capitalului propriu mediu, ponderea creditelor neperformante în totalul creditelor, indicatorul concentrației de piață¹, %

Sursa: BNM

¹ Ponderea activelor a 5 celor mai mari bănci în totalul activelor bancare.

Inflația f-a-p s-a majorat de la 6,5% în aprilie până la 7,0% în mai, datorită unei combinații de presiuni din partea cererii și ofertei. Cea mai mare contribuție la saltul inflaționist a avut-o sectorul serviciilor (Figura 7). Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei, principalele cauze inflaționiste sunt majorarea prețurilor reglementate, inflația importată și creșterea costurilor de producție. Totuși, în afară de acești factori, nivelul prețurilor mai este susținut și de presiunile din partea cererii (reanimarea intensă a activității de creditare, fluxul mai mare al remitențelor), care intensifică consumul intern. Persistența presiunilor inflaționiste nemonetare este confirmată de discrepanța încă mare între inflația globală și cea de bază.

Ținând cont de presiunile monetare inflaționiste persistente, BNM se înclină treptat spre acțiuni ofensive. În luna mai, Banca Națională a majorat rata rezervelor minime obligatorii de la 11% la 14%, ceea ce este a doua majorare anul acesta (după o majorare cu 3 p.p. în ianuarie). O astfel de încredere puternică a BNM în acest instrument al politicii monetare, în timp ce rata sa principală de politici rămâne aproape intactă, se explică prin (i) faptul că acesta este considerat cel mai bun „ciocan” pentru baterea „cuiului monetar” (IPC), având în vedere procesul mult mai lent de transmisie ce ține de rata REPO și (ii) tentativele Băncii Naționale de a influența nivelul lichidității, păstrându-i în același timp aproape neschimbat prețul și, în acest mod, de a aborda presiunile inflaționiste fără a împiedica restabilirea economică.

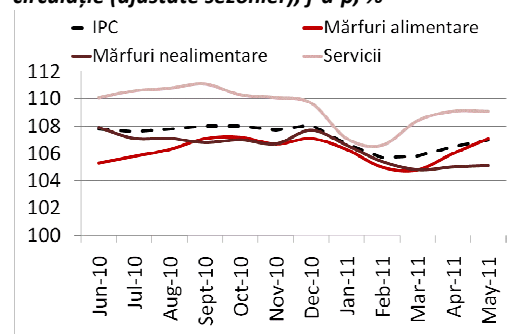
COMERȚUL EXTERIOR

Comerțul exterior lasă în urmă amintirile crizei. Comerțul exterior și-a continuat creșterea surprinzător de puternică. Atât exporturile, cât și importurile au înregistrat rate anualizate solide ale creșterii de 63% și, respectiv 43,9% în perioada ianuarie–aprilie 2011, astfel depășind valorile înregistrate în cea mai activă perioadă de până la criză, în 2008. Ritmul creșterii este și unul dintre cele mai mari în regiune.

În ansamblu, datele arată că creșterea comerțului exterior este susținută de creșterea volumul fizic de bunuri comercializate și nu de faptul că exporturile moldovenești au devenit mai scumpe. La nivel intern, această creștere se explică prin restabilirea unor sectoare tradiționale (de ex., cel al metalelor), tatonarea altor piețe decât cele ale UE și CSI (Turcia este cel mai impresionant exemplu), precum și dezvoltarea rapidă a anumitor sectoare, cum ar fi cel al „mașinilor și echipamentelor pentru transport”².

Această tendință pozitivă nu trebuie să facă experții în comerț exagerat de optimiști. În pofida creșterii mai robuste a exporturilor, deficitul comercial este profund negativ, situația fiind mai rea decât anul trecut. În același timp, „oazele de lumină”, cum ar fi sectorul mașinilor, nu sunt suficient de solide pentru a scoate comerțul exterior din zona negativă sau a ne permite să constatăm „o nouă paradigmă comercială”, deoarece creșterea în Moldova continuă să fie determinată de consumul intern.

Figura 7. Evoluția IPC, a indicelui prețului producătorilor industriali, IPPI (pentru piața internă) și a masei monetare aflată în circulație (ajustate sezonier), f-a-p, %

Sursa: BNM, BNS și calculele EG

² http://expert-grup.org/library_upld/d348.pdf

ANEXĂ STATISTICĂ

TABELUL 2. MOLDOVA: PRINCIPALII INDICATORI ECONOMICI PE TERMEN SCURT

	Oct'10	Nov'10	Dec'10	Jan'11	Feb'11	Mar'11	Apr'11	May'11
Rata de creștere a producției industriale, f-a-p, %	16,8	7,6	2,3	9,8	9,1	3,7	n.a,	n.a,
Rata de creștere a vânzărilor cu amănuntul, f-a-p, %	11,4	12,7	9,2	n.a.	n.a,	n.a,	n.a,	n.a,
Rata de creștere a serviciilor prestate populației, f-a-p, %	6,1	7,2	6,6	n.a,	n.a,	n.a,	n.a,	n.a,
Exportul de mărfuri, milioane USD	179,2	204,8	186,9	134,5	161,2	182,9	n.a,	n.a,
Importul de mărfuri, milioane USD	373,4	405,4	439,9	284,8	356,9	457,5	n.a,	n.a,
Active oficiale de rezervă, milioane USD	1645,4	1610,9	1717,7	1744,5	1739,8	1793,4	1918,4	1909,4
Șomeri înregistrați, persoane, sf. perioadei	41333	39943	40719	44170	50095	51204	48686	44719
Rata de creștere a salariului real, f-a-p, %	1,7	2,8	-1,0	2,3	5,4	2,2	n.a,	n.a,
Rata de creștere a veniturilor bugetare, cumul. f-a-p, %	15,1	14,6	18,5	21	13,2	9,7	5,3	n.a,
Rata de creștere a prețurilor de consum, f-a-p, %	8,0	7,7	8,1	6,7	5,5	5,8	4,3	4,9
Rata nominală de schimb valutar, sf. perioadei, MDL/USD	11,81	12,12	12,15	11,98	11,99	11,90	11,69	11,67
Rata nominală de schimb valutar, sf. perioadei, MDL/EUR	16,36	15,96	16,10	16,44	16,53	16,82	16,87	16,60
Rata de creștere a agregatului monetar M2, f-a-p, %	29,42	25,47	18,36	17,33	19,97	17,38	20,51	22,1
Rata de refinanțare a BNM, sf. perioadei, %	7,0	7,0	7,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
Rata dobânzii la depozite bancare, %	6,79	6,82	6,54	6,79	7,82	6,79	7,23	7,873
Rata dobânzii la credite bancare, %	15,88	15,24	14,76	15,24	14,53	14,6.	15,05	14,59
Active bancare lichide, % din totalul activelor	33,19	33,36	34,15	34,62	n.a,	33,2	n.a,	n.a,
Credite bancare nefavorabile, % din totalul activelor	15,23	14,80	13,33	13,39	n.a,	10,73	n.a,	n.a,
Depozite bancare în valută străină, % din totalul activelor	48,32	47,92	48,45	48,55	n.a,	47,98	n.a,	n.a,

Sursa: BNS, BNM și calcule și estimări ale EG.

TABELUL 3. MOLDOVA: PRINCIPALII INDICATORI ECONOMICI PE TERMEN LUNG

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Populația, milioane (fără regiunea transnistreană), sf. anului	3,618	3,607	3,600	3,590	3,581	3,573	3,568	3,563
PIB, miliarde USD, prețuri curente	1,981	2,598	2,988	3,408	4,401	6,055	5,403	5810
PIB pe cap de locuitor, USD la PPC	1923	2126	2359	2559	2720	3004	2839	3088
Rata de creștere a PIB, f-a-p, %	6,6	7,4	7,5	4,8	3,0	7,2	-6,5	6,9
Rata de creștere a consumului privat, f-a-p, %	18,5	6,2	10,1	7,0	3,6	4,5	-7,9	9,0
Rata de creștere a investițiilor în capital fix, f-a-p, %	19,2	11,0	17,7	2,8	10,5	-7,8	-37,2	17,2
Rata de creștere a producției industriale, f-a-p, %	15,6	8,2	7,0	-4,8	-1,3	0,7	-22,2	7,0
Rata de creștere a producției agricole, f-a-p, %	-13,6	20,8	0,8	-1,1	-23,1	32,1	-9,9	7,9
Cota industriei în PIB, %	20,5	20,5	19,1	18,0	19,1	13,9	13,0	13,3
Cota agriculturii în PIB, %	18,3	17,5	16,4	14,8	10,0	8,8	8,5	12,0
Exportul de mărfuri, milioane USD	805,1	994,1	1104,6	1060,8	1373,3	1646,0	1321,5	1582,1
Importul de mărfuri, milioane USD	1428,1	1748,2	2296,1	2644,4	3676,4	4866,3	3333,0	3855,3
Exportul de servicii, milioane USD	249,93	332,08	398,94	465,66	625,08	837,2	677,7	689,79
Importul de servicii, milioane USD	294,26	353,05	419,68	487,64	631,16	824,72	701,8	770,10
Investiții străine directe nete, milioane USD	73,64	147,8	190,86	234,16	522,04	691,49	112,0	198,9
Remitențe nete, milioane USD	440,2	659,5	868,8	1119,0	1419,4	1795,8	1106,8	1253,3
Contul curent/PIB, %	-6,6	-2,2	-8,1	-11,7	-15,2	-16,7	-8,6	-8,3
Activele oficiale de rezervă, sf. anului, milioane USD	302,27	470,27	597,44	775,3	1333,7	1672,4	1480,3	1717,7
Datoria externă totală, stoc, milioane USD	1929,4	1881,8	2078,1	2528,9	3355,9	4106,1	4368,8	4618,1e
Datoria externă/PIB, %	97,5	72,5	69,6	74,3	76,3	67,9	80,8	n.a
Datoria externă/exportul de bunuri și servicii, %	182,2	141,5	138,0	164,8	167,4	164,6	215,1	n.a
Rata angajării, % din populația de peste 15 ani	47,5	45,7	45,4	42,9	42,5	42,5	42,8	38,5
Rata șomajului, % din populația economic activă	7,9	8,1	7,3	7,4	5,1	4,0	6,4	7,5
Creșterea salariului real, f-a-p, %	15,4	10,1	6,8	14,2	8,0	10,2	9,0	0,7
Prețurile de consum, media anuală, %	11,6	12,5	12,0	12,8	12,4	12,8	0,0	7,4
Soldul bugetului public general, % din PIB	1,0	0,4	1,5	-0,3	-0,3	-1,0	-7,0	-2,5
Cheltuielile bugetului de stat, % din PIB	33,1	35,1	37,0	40,1	41,8	41,6	43,5	40,8
Cursul de schimb valutar, media anuală, MDL/USD	13,9	12,3	12,6	13,1	12,1	10,4	11,1	12,4
Rata de creștere a agregatului monetar M2, f-a-p, %	24,4	44,8	36,7	12,2	47,3	18,3	-3,8	18,4
Rata de refinanțare a BNM, sf. anului, %	14,0	14,5	12,5	14,5	16,0	14,0	5,0	7,0
Totalul creditelor bancare, % din PIB	28,5	30,3	30,2	33,6	40,2	39,8	41,4	37,2
Rata dobânzii la depozite bancare, media pe perioadă, %	12,7	15,2	13,0	11,9	15,1	18,1	14,7	7,56
Rata dobânzii la credite bancare, media perioadă, %	19,2	21,0	18,9	18,2	18,9	21,0	20,3	16,25

Sursa: BNS, FMI, BNM și calcule și estimări ale EG.